

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 31. Zettortdeenâ 5tâ August 1837.

No leelas Esereš.

Schinni pawaffari muhsu widdû daschi behdigi notiffkumi irr gaddijuschees. No weena tahda behdiga jeb nelainniga notiffkuma jaw schinnis awisēs Nr. 9. siina dohta, nu scheitan wehl zitti:

Weenâ swehdeenâs rihtâ, kad zitti lautini zehlehs Deewam flawu un gohdu doht, zehlehs weens wezzigs, jau 60 gaddus peedfihwojis wihrs, no tahs weetas fur nakts mahju bij turrejis, no Leischeem us mahjahm braukdams, sirgu us leela zella apstahdijs, panehmis grohschu ar fo sirgs bija eegrohschohts un ar to pee augsta tilta fahna-balka serwi pakahrees! — Laudis us basnizu eedami fo ar schauschalahm eeraudsija, un jau aukstu un stihwu atradde, atraisijuschi us muishu atwedde, fo ar teefas sinnu aprakke. — Tâ wiasch Deewam schehl! to ihfu brihdi fawas dsihwibas, kâ breefnigs slexfaws gaileja.

Weidsamâs deenâs Merza mehnesi, kad leeli sneega putteni bij un lohti falle, divi zilweki, weens skrohderis, un ohtris muzzenceks, fawu nahwi atradde. Tas pirmâis kahjam buhdams apmalbijeos un tâ nosallis jeb noslahpis us lauka tappe atrastis. Tas ohtrâis, kas ar fawu feewu braukdams no zella bij nomaldijeos, to sirgu atstahjuschi un abbi kahjam zellu melle-dami, pahrgahjuschi ne sinnadami Leischi puffed. Tas wihrs fahjis schehlotees kâ tam gauhchi flitta firds paleekoht, un tur pee kahda schohga peemettees, fur ta feewa to ar willani apseguse, feewa gahjuse tahlaki, kahdas mahjas jeb paligu dabhuht. Bet nabbadsite eedama jo wairak apmaldahs, tâ ka ne kahdu mahju nedf arri fawu mihlu wihru warreja atrast, kaleht Leischi to prett puffedeeu us lauka cerauga un us fawahm mahjahm pahrwedde; un

arri gabdaja ka ta feewa fawâs paschâs mahjas tikke. Tas wihrs tikfai ohtrâ deenâ pee ta schohga nomirris tappe atrast. Sirgs rad-dahs muhsu puffed, arri nosallis. — Tai feewai kas zauru nakti un puffedeeas tahdâ wehtrâ un fallâ us flaija lauka bijuse, rohkas un kahjas nosalluschas, kâ wehl taggad flimnu-nam-mâ tohp dseedinata, kurrâi jau daschu pirkstu daktarin waijadseja nogreest, kas wairs dseedejams ne bija.

Wehl leela nelaiime tikko zaur sibbens spehrene ne buhtu notiffkufi, bet no schihs Deewos schehligi glahbis un sargajis. Tas bija ne tahdu no muishos, kâ 11tâ Mei deenâ ap puffedeeu sibbens Lauzeneeka jauna Uhdama Stufmanna nammâ zaur juntu schahwees un ugguns kurrâ eesittis ap kurrâ weena wezziga feewina un 4 behrni fehdejuschi. Tee no ta breefniga spehrena tuhlin apgihbuschi palikke, un karstas sprukstes, fo sibbens spehrdams isputtinaja, zitteem gihmi un rohkas nohuzinajuschas. Urridsan juments tuhlin sahke degt, fo tee klahtbuhdami fainini par laimi ahtri eeraudsija, un tohs mahja laudis lihds ar fainneeku, kas puffedeeas duffu turreja usmohdinaja un ar Deewa paligu drihs apdsehse, tâ kâ tikfai kahdu assi leels gabbals isdegge. Ta wezza feewina, ka arridsan tee 4 behrni gohds Deewam atspirge, tee behrni, kurreem gihmis jeb rohkas no tahm sprukstehm eewaimoti, taggad tohp dseedinati. Weens kal-pa wihrs kas ugguni dseedfams no jumta no-kritte, un fawu kahju bija dikti fadausijis, ar Deewa paligu weffels. W — g.

P a h r f a h l i.

Tahs wissai waijadsigas leetas pee zilweka dsihwofchanas, irr uhdens, ugguns, dselse un

fahls! Scho Eihrafa wahrdu atzerredami, peenemmat schodeen kahdas sinna's pahr fahli.

Zit pulka fahls pasaulé waijaga! Kam patihf eht bes fahlijuma, un kahdu ehdeenu warr paglabbaht nefahlitu? Gudri kungi irr isrehknajusch, ka katra zilweka galwa, zaur zaurim flaitiht dischus un masus, par gaddu tehre 12 mahrzinus fahls. Un tè wehl newa ta teefa eefschâ, ko eefsch pabrihkehun un pee wiffadeem flunstes darbeem pawalka. Zuh's gan noprohtat, ka leela, itt leela pulka waijaga! Un tas mihlais Deew's scho wiffai waijadfigu leetu dohd baggatigi, un newa jabihstah's, ka fahls kahdu reisi pasuddih's. Tè meh's ihsti Winna angstu sechelasibu redsam! Bet flaidru un gattawu fahli tik ahtri ne warr dabbuht muttè bahst, un zilwekeem waijaga puhlina un gudroschanas flaktu. Irr dauds ko dsirdeht no fahls.

Sahli weetahm atrohn afminaimu, leelôs gangôs semmes eefschâ, pa kalnaimahm weetahm, wiffwaitrak fur gipfa-, kalka- un mahlakalni irr. Zhpaschi Pohl'u semmè ne tahl'u no Krakawas pilskata, tal weetâ ko Wjelitschka fauz, un kas Austruma Keiseram peederr, irr negants leels fahls gangis. Kalna razzeji jaw 500 gaddus tur weenadi ween atkalt afminu jeb leddainu fahli, no weenas weetas, un jaw irr libd's 200 affis dsillumâ eefsch semmes eerakfuschees, garrumâ 1700 affis un plattumâ 800 affis. Deenu no deenas tur kahdi 1200 zilweki flaktu strahda, no kurreeem 400 pee atkalschanas ween peelifti. Un labba fahls tur irr, zeeta un balta, ka leelôs gabbalôs warr atkalt, un augfchup uswiltt. No wirfus nefas newa redsam's, ka leels zaurum's, kas melnâ tumfâ ee-eet. Woi nu gribbi to isstattitees? Tad waijaga pa stahwu treppi nokahpt 470 kahpschtus. Jeb kad tas pa grubti rahdah's, tad jaeelaischah's ar garru un resnu tauwu. Pee tahs irr fehshi no strikkeem peetaifiti pa trihs kahrtahm. Uppakfchâ eefeschah's puifchi ar lukturreeem, tad pahr teem augstaki kalna razzeis, waddons, kam nuhja rohkâ, ar ko notur-retees no feenas, un wiffangstakôs fehshôs tee fweschchi tohp eestahdinati, kas fahls bedri gribb

redseht. Nu ahtri wirfû windi wallâ laisch, un ne zit ilgi, tad warr appakfchâ iskahpt.

Tur brihnumi! Leelas fahles kâ basnizas iszirstas, neganti stipri pihlari panesti, un gangu gangi un kambari, wiffi augsti iswelweti, un wiff eefsch ta fahls flinta iszirst's! Un neween weens pats behninsch, nè, trihs tschetri behnini, zits appakfch zitta. Tur nu dsihwo eefschâ, tur atkalt fahli fur jaw waijaga, tur uskrauj tohs leelus gabbalus us ratteem, un eelahde masakus muzzâs, tur aiswedd ar sirgeem us to plazzi, fur jaiswelk, tur zitti pee pumpe's, un usraida uhdeni us augfchu. Katram saws nolikt's darbs, katram sawa fwezze pee darba, un tas wiff semmes dsillumôs! Un gohd's Deewam, newa tik bailigs darbs, ka pee warra jeb dselses afmina dabbuschanas. Jo gais's prisch un faufs, un itt rettâ weetâ tauwu twaifu useet, arri newa jasprehga ar pulweri. Sahls atkalschana ne wiffai grubta, jo eedseem dselsu kiblus, un no lausch gabbalus ar brekstangu. Kad tikkai pihlarus riktigi appakfch pihlareem pamett, un welwi pareisi iszehrt, tad arri newa bailes ka fagruhs. Râ teizu, augfchas pihlari jaw gan drihs 500 gaddus irr turrejusch.

Swescheem dauds brihnumi wehl tohp rahditi. Weetahm tur irr basnizina iskalta wiffa eefsch fahls afmina, ar altari, kanzeli, un ar daschadahm bildehm. Weetahm frohna lukturis no pasarkana fahls afmina taifht's, un kohfchi noflihpeht's un augfchâ uskahrt's. Tas spihd, kad ugguni peenefs! Bet arri wiffi fahls pihlari, kaut melni israhdah's, weetu weetahm mirds, ka azz tohs usskattoht prezajah's. Ja tew naudas, tad warri arridsan wiffadus neezinus nopirtees, ko razzeji wallas brihschôs no teem sinuffakeem fahls afmineem istaifjusch.

Bet iskahpsim no Wjelitschkas fahls bedrehm ahra, un klausifimees, ka wehl dauds semmès tahdu afminu fahli atrohn, tomehr nekur tik labbu, kâ schi weetâ. Ta nu irr ta fahls, ko meh's leddainu fahli fauzam. Paruhkta irr, to gan sinmat; bet kad to gribb flaidru dabbuht no ta ruhktuma, tad waijaga uhdeni mehrzeht

lai iskuhst, un pehz tibriht un iswahriht. To pehzak isrumnakim.

Zittas weetas fahls newa augufi tik leelös gangös semine, bet tikkai masas ahberes, jeb gabbalinös rohnahs eefsch mahla un eefsch gipfa. Juhß faprohtat, ka ne buhtu wehrts us laimi pehz to rakt, un to mehr fahls wajjaga. Ra tad barra? Gerohk wiffadus gangus eefsch fahlainas semmes, un kad gattawi, tad labbu dambi aiswelk preefscha, un uslaisch skaidru uhdeni. Uhdens peenemm fahli, un mahls jeb gipse us dibbeni ect. Kad jaw labs fahlihts palizzis, tad isfmett un iswahra fahli, un tik ilgi prifchu uhdeni ulsaisch, kamehr wehl fahlihts paleek. Ta wiffwairak Salzburges teesa, Wahzsemme, fahli eemanto.

Zittas weetas Deews patß awota uhdenim to zellu norahdijis, fur tas warr pee fahls tapt semmes eefschä, to iskaufekt, un fahlihts istezzeht us semmes wirfu. Tad zilweki mannigi klastu, to uhdeni isfmett, un fahli no ta wahritees. Kad manna, ka wehl stipraka fahls semmes eefschä, fur uhdens ne warr peetapt, tad urbj weetu weetahim ar semmes fwahrpstu, un eelaisch uhdeni. Teescham labs fahlihts paleek. Ta tohp fahls wiffwairak Pruhfchu un Salschu semme eemantota, un to leelu fahls pilßfatu nosauz Halle.

Kreewu semine, prett deenas widdus puffi, irr arridsan daschi esari, kam uhdens dikti fahlihts. Kad nu wassarä faule karsti speesch, tad fahls patti gabbalinös rohnahs sagahjufi uhdens wirfu. Tur nu gan lehta sawahfchana laudim. Un arri dauds aiswedd prohjam, bet deefgan wehl atleek.

Kad nu gribb skaidru un baltu fahli dabhuht, kas newa ruhka, tad jaisitibri un jaiswahra, ka jaw fazzihst. Bet prohiti: labbi papreefsch jaismekle tas fahlihts uhdens, woi arri tik stiprs ka geld ugguni appafscha kurt. Kad ne warr no 10 mahrzineem fahlita uhdena 2 jeb 3 mahrzimus fahls isdabhuht, tad newa ugguna wehrts, un papreefschu stipraks jataifa. Tas ta noteek: Sahlß wahritaji apgahdabs labbu pulku ehrzeschu. Tee tohp eefsch leeleem augsteem schuhneem eekrauti lihds patt augfchu. Etkas galli

us rihta puffi un us wakkara puffi paleek waklam, lai gaisß warr zauri wilkt. Nu tas fahlihts uhdens tur augfcham appafsch paschu juntu ar pumpi tohp uswilktß, trauka faleets, un no ta pascha pa spundi lehniam islaisßts zaur remni, kas wiffur ta eegreesta, ka uhdens ne dabbu straumē istezzeht, bet pillefchanā ween. Uspill us teem ehrzescheem, un lihds zauri nopill us semmi, tad dauds uhdena irr isgaisfojis, dauds mahlu paleekas pee ehrzescheem peelsippuschas, un fahlijums kas appafscha no grihdas istekß, dauds stipraks palizzis. Tad tohp fawahrts un us ugguni likts eefsch leeleem platteem, bet ne dsitteem dselsa katleem. Pirmā katlä tohp wehrfchu affinis peeliktas pehz tibrifchanas. Tös zittös katlös tohp fahls uhdens, kas nu jaw ar to pirmu wahrischam skaidraks palizzis, itt stipri wahrihts, lihds kamehr uhdens gan driht wiffß irr iswahrihts, un fahls itt balta un beesä palikkufi. Tad to iskruffe, un wihtola kohzös us behninu nefs ischahweht pee skurstineem, kas tahdi taifiti, ka siltuma papilnam dohd. Tahß paleekas katlös, un tahß nosfnetkas arri wiffabi wehl geld, un tahß siltakas, kas gipfa pilnas, tohp us ahbolimu laukeem usbehrtas tohs dsennaht. —

Ta fahls, to mehß wiffwairak wakkajam, irr juhßas fahls. Prohti wiffß juhßas uhdens irr fahlihts, un paschi no sawa warretum fahli nowahriht, ja tikkai darß malßas wehrts buhtu. Bet us siltaku semmes puffi juhßas uhdens irr jo stipri fahlihts, un — patti mibla faule arri tik karsti degg, ka fahli ne ta pascha iswahra.

Portugihseri un Spaniäri labbi pelna no sawas juhßas fahls. To pee juhßemallas sinn israkt seklus dihtus ar labbeem dambeem, zittu ais zitta, un tohs ar mahleem isliff. Tai pirmā, kas pee juhßemallas itt klastu, eelaisch pluddu laika juhßas bangas, un uhdeni lehniam tezzina no weena eefsch ohtra. Karsta waffaras faule uhdeni iswelk, un fahls nahk zilwekeem rohkā.

Bet ne dohmajat, ka katram brihw irr, fahli wahriht jeb rakt ka pascham tihk. Uk ne! Wiffa fahls irr lehnina un augstu semmes

waldineeku sinna. Tee peenemm sähls strahd-
neekus, un to gattarvu leetu pahrdohd kà ween
tihf. Tas nu gan gruhthi rahdab; bet kur tad
waldischanai nauda raffees, ja waldami to ne
dohd? Woi nu galwas naudu maffa un muitu,
jeb woi sähli pehrk no kehnina, tas irr alga
weena. Un gan labba uspaffeschana no aug-
steem fungeem nahf, ka wiltneeki ne dabbu wat-
tas ar to wiffai wajjadfigu leetu, ar sähli, lau-
dis peekrahpt.

Woi praffifi, kas tad pirmais eemahzijis sähli
tahdu wahrith? — tad es tew atbildeschu: to
ne sinn. Utzerrees, ka Eihrafa laikös jaw wiffi
laudis sähli turrejahs, tad patä warrefi dohmahf,
ka no laiku laikein wairak buhs eemannijuschees
to ruhftumu no sähls isdabbuht. To ween sinn,
ka weens fungs Halle pilsfatä, nu kahdi 100
gaddi, mahzija sähls uhdeni zaur ehrzescheem is-
pillinaht, un ka muhsu laikös us to kalnu israf-
schanu zits pahf zittu gudrojahs, kaut arri jaw
itt wezzös laikös sinnajuschu no kalnu eekschas
tohs labbumus isdabbuht, kas zilwekeem derr.

Lai Deews katram palihds sähli nopelnihf pee
fawas maises! Bet lai arri peeteek zilwekeem,
kad irr sähls un maise. Jo wiffas schahs lees
tas irr teem deewabihjigeem par labbu,
bet teem grehzineekeem tahs pahfwehr-
tahs par launu. Raugi Eihrafa grahmata,
40tä nod. to 23schu pantu. F. R.

L e e f a s s f l u d d i n a s c h a n a s .

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c.,
tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischana
ta Appuffes saimneeka Garriku Kriischjahna Treu-
manna buhtu, kas inventariuma-truhkuma un ma-
gasthues parradu dehl sawas mahjas nodewis, usai-
zinati, 20tä August f. g. pee Appuffes un Kalnamui-
schas pagasta teefas peeteiktes.

Appuffes un Kalnamuischas pagasta teefa, tai 10tä
Juhli 1837. 2
(L. G.) ††† Andreij Feldmann, pagasta wezzakais.
(Nr. 25.) Fr. Hildebrand, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c.,
tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischa-
nas, pee teem Ugahles saimneekeem Janna no Ra-
schoku mahjam un Frizza no Wilderu mahjam buhtu,
kas sawas mahjas truhkuma dehl ilgaki waldisht ne-
spehjuschi, un pahf kurru montahm konkurse spreesta,
usazinati, pee saubeschanas sawas teefas lihds 28tu
August f. g. pee Ugahles pagasta teefas peeteiktes.

Ugahles pagasta teefa, 3schä Juhli 1837. 2
(L. G.) ††† Matthijs Runkaln, pagasta wezzakais.
(Nr. 39.) E. Freiberg, pagasta teefas ffrihweris.

No Klahnes pagasta teefas, tohp wiffi tee kam
kahdas taisnas parradu praffischanas pee ta lihds-
schinniga Klahnes muischas saimneeka Groschu Ewal-
da buhtu, pahf kurra mantu konkurse nospreesta us-
azinati, lihds 27tu August f. g. pee schihb pagasta
teefas peeteiktes, ar to pamahzischanu, ka tee kas
nepeeteiktes wehlat wairs ne tiks klaufiti.

Klahnes muischä, 16tä Juhli 1837. 2
Jaunlahz Giert, pagasta wezzakais.
(Nr. 68.) E. D. Clemen, pagasta teefas ffrihweris.

Z i t t a s f l u d d i n a s c h a n a s .

Tas zittahrt Jaun-Augä Andreja deenä turrehts
lophu- un sirgu-tirgus tiks scho gadd 13tä Septem-
ber pee Wikstenes Behrsu frohga bes tulles noturrehts.
Zurpmal scho tirgu ifgaddä 15tä September turrehts.
Ja 15tä September deena festdeenä jeb swehtdeenä
eekristu, tad scho tirgu tai nahkamä pirmdeenä turrehts.
Wikstenä, 14tä Juhli 1837. 1

M u i s c h a s w a l d i s c h a n a .

Zaur tam, ka 17tä September f. g. schihdeem swehtki
eekriht, Keel-Behrses Lamberta-tirgu scho gadd 2 dees-
nas agrak, probti: ne 17tä September, bet tresch-
deenä, 15tä September, turrehts.

Keel-Behrse, 16tä Juhli 1837. 1
Keel-Behrses muischas waldischana.

Zaur scho teek frohgereem un zitteem, kas ar taba-
ku andelejahs, sinnamu darrichts, ka kohpmanna
F. N. Drukera bohde, Luffumä, labba lappu-tabba-
ka par 9 fudr. rubl. birkawa pahrdohdama. 3

B r i e w b r i e f e h t .

No juhrmallas-gubernementu angstas waldischanas puffes: Hofrath von Braunschweig, grahm. pahrluhfotais
No. 274.